

Quizar, guider och filmer - digitala lärobjekt och samarbetsmöjligheter kring e-lärande

Maja Carlson, Samhällsvetenskapliga fakultetens bibliotek, Anja Hoppe, HT-biblioteken och Anna Wiberg, Juridiska fakultetens bibliotek

Introducerande material till seminariet

I *Lunds universitets handlingsplan för utveckling av e-lärande vid Lunds universitet 2016-18* (Lunds universitet, 2015) beskrivs det som ett universitetsgemensamt mål att "verka för en ökad användning av e-lärande och digitalt stöd för undervisning och examination [...]".

Under våren 2016 tillsattes en arbetsgrupp med namn *Biblioteken i den digitala lärandemiljön*¹ vid Lunds universitets bibliotek, som hade till uppgift att bland annat inventera biblioteks arbete i digitala lärandemiljöer (både vid LU och externt), samt forskning kring detta. Fokus låg på att hitta goda exempel och framgångsfaktorer för att kunna bidra till en stärkt digital lärandemiljö vid LU.

Utifrån arbetsgruppens rapport identifierades ett behov att vidare diskutera e-lärandefrågan med andra aktörer inom Lunds universitet utöver biblioteken. Redan idag arbetar många med e-lärande och andra kommer att arbeta med det framöver, vilket gör det nödvändigt och intressant att diskutera samarbeten och möjligheter kring det.

Samarbeten

En av arbetsgruppens slutsatser var att samarbeten är en viktig del av bibliotekariers pedagogiska arbete i digitala lärandemiljöer. Ett samarbete mellan bibliotek kan vara kostnadseffektivt och samarbeten mellan bibliotekariers och lärare ger bättre förutsättningar att motivera och nå fram till studenterna. Integration av bibliotekens pedagogiska insatser i utbildningarna har också visat sig vara av stor vikt. Detta går helt i linje med universitetets handlingsplan som uppmuntrar till samarbeten om e-lärande inom universitetet.

Biblioteken vid Lunds universitet är organiserade på ett gynnsamt sätt för att stödja samarbeten med lärare och forskare vid fakulteterna. En stor del av bibliotekarierna blir därför specialiserade på ett ämnesområdes källor, publiceringskanaler och strukturer. I samarbeten med lärare kan bibliotekariers bidra till att studenterna uppnår färdigheter i att söka, finna och hantera relevanta källor utifrån ett källkritiskt synsätt. Dessa färdigheter är viktiga för studenterna då informationsmängden ständigt växer, materialet tar nya former och publiceringskanalerna blir allt fler, vilket också visar sig i många kursplaner där de anges som lärandemål. Bibliotekarierna på fakulteterna undervisar sedan länge om källvärdering, sökmetoder och akademisk hederlighet för studenterna. Redan dag sker delar av undervisningen med hjälp av digitala lärobjekt som exempelvis quizar, guider och filmer.

Kvalitetssäkring av e-lärande

I Lunds universitets handlingsplan för e-lärande står att "Uppföljning av e-lärande och virtuella lärandemiljöer ska ingå i LU:s kvalitetssäkring av kurser och program" (Lunds universitet, 2015) Det lyfter frågan om hur undervisningens digitala inslag på bästa sätt ska utvärderas och hur en samordning sker kring de delar som har flera involverade aktörer. En viktig slutsats som arbetsgruppen vill framhålla är att även det pedagogiska arbete som biblioteken utför, inklusive e-lärandet, bör ingå i den utvärdering

¹ bestående av Maja Carlson, Samhällsvetenskapliga fakultetens bibliotek, Anja Hoppe, HT-biblioteken och Anna Wiberg, Juridiska fakultetens bibliotek

som universitetet utför i sin kvalitetssäkring av kurser och program. De enskilda läroobjekten som produceras så väl för bibliotekets undervisning som i syfte att stödja ämnesundervisning bör också utvärderas i sig. Om man lägger ner mycket tid och arbete på att utveckla digitala läroobjekt, bör man också se till att undersöka och belägga hur de faktiskt används av studenterna.

Det finns en hel del forskning som diskuterar utvärdering av digitala inslag i lärandet. Bland annat menar Svinicki och McKeachie (2011) att löpande utvärdering är viktigt och att man bör ta hänsyn till olika lärstilar genom att använda olika typer av utvärderingsmetoder. Arbetsgruppens rapport exemplifierar en rad olika metoder för utvärdering som är möjliga att använda i samband med e-lärande. Nelson, Morrison och Whitson (2015) påpekar betydelsen av att man i utvärderingssyfte också ska kunna använda sig av datan som finns inbyggd i de digitala läroobjekten, exempelvis användningsstatistiken. Detta kan tyckas självklart men denna data är inte alltid tillgänglig för de som ska utvärdera lärandet.

"Ett ökat e-lärande kan komma att påverka vår övriga undervisning. Då man i dagens undervisningsstatistik i första hand mäter tiden man tillbringar med studenterna på campus är det viktigt att se till att möjlighet finns att även ta fram statistik för e-lärandet och att fundera över vad man vill visa och mäta i sin verksamhet." (Carlson, Hoppe & Wiberg 2016, s. 16)

Nuläget och framtiden

Idag arbetar alla bibliotek inom Lunds universitet på olika sätt aktivt med e-lärande. En stor del av arbetet går ut på att tillgängliggöra kursmaterial i pedagogiska guider (exempelvis kursbibliotek och ämnesguider). Men även filmer och quizar produceras för att ge stöd i studenters färdigheter i akademiskt skrivande, akademisk hederlighet, informationssökning, referenshantering och dokument publiceringskanaler specifika för ämnet. Under seminariet visas några exempel på läroobjekt som bibliotekarier har varit med och utvecklat, ofta i samarbete med andra organisationer inom Lunds universitet.

Som tidigare nämnt kommer många sannolikt att arbeta mer med e-lärande i framtiden. Från att ha varit något nytt är e-lärandet på väg att bli en del av vår pedagogiska vardag och det finns mycket att diskutera kring detta. Följande frågor är förslag på diskussioner att föra under seminariet:

1) Samarbeten och rollfördelning kring e-lärandefrågor

- Samarbete som universitetsgemensamt mål, vilka fördelar finns det? Vilka vinster och vilka utmaningar finns det med att samarbeta i e-lärandefrågor?
- Vilka samarbetsparter har du redan kring pedagogiska frågor?
- I din yrkesroll - vilka samarbeten skulle du vilja se inom e-lärande och digitala lärandemiljöer?

2) Kvalitetssäkring av e-lärande

- Vem är ansvarig för att utvärdera digitala läroobjekt, producenter eller kursansvariga?
- Hur skiljer sig utvärdering av klassrumsbaserat lärande från utvärdering av e-lärande, vad är viktigt att få med?
- Ska vi även utvärdera pedagogiska metoder eller räcker det att utvärdera de lärandemål och färdighetsmål som kursplanen innehåller?

3) Hur förmedlar man på bästa sätt generiska kunskaper i digitala lärandemiljöer?

4) Framtiden och visioner

- Vilka former för gemensamt arbete kring e-lärande vill du se i framtiden?
- Hur lyckas vi med att e-lärande blir en välintegrerad del av vårt pedagogiska arbete och behandlas som vilket pedagogiska arbetssätt som helst?

För mer information om resonemangen som ligger till grund för detta seminarium se rapporten Biblioteken i den digitala lärandemiljön.

Referenser

Carlson, M. Hoppe, A. & Wiberg, A. 2016, *Biblioteken i den digitala lärandemiljön. Rapport från den tillfälliga arbetsgruppen med samma namn vid LUB.*

[http://portal.research.lu.se/portal/sv/publications/biblioteken-i-den-digitala-larandemiljoen\(fc825f88-fc2c-4873-8528-716bd85e2c37\).html](http://portal.research.lu.se/portal/sv/publications/biblioteken-i-den-digitala-larandemiljoen(fc825f88-fc2c-4873-8528-716bd85e2c37).html) [2017-11-13]

Lunds universitet. 2015, *Handlingsplan för utveckling av e-lärande vid Lunds universitet 2016-2018.* Utbildningsnämnden, Lunds universitet.

http://www.ahu.lu.se/fileadmin/user_upload/ahu/PDF/105_68_handlingsplan_e-laerande_2016-18.pdf [2017-11-13]

Nelson, J., Morrison, J. & Whitson, L. 2015, "Piloting a blended model for sustainable IL programming", *Reference Services Review*, vol. 43, no. 1, pp. 137.

Svinicki, M. & McKeachie, W.J. 2011, *McKeachie's teaching tips: strategies, research, and theory for college and university teachers*, 13th edn, Wadsworth, Belmont, CA.